

Bulletin 130

Juni 2016

Vriendenkring van het Streekmuseum Hoeksche Waard

Contributie minimaal €15,00 per persoon per jaar. ING Bank: NL89 INGB 0003 8708 52
De Stichting Vriendenkring is ANBI-geregistreerd.

Dagelijks bestuur

Voorzitter	mr. G. Schilperoort
Secretaris	mr. R. van der Waal tel. 015-2569775
Penningmeester en ledenadministratie	C. Spruit @: cor.spruit@hccnet.nl tel. 0186-601385

Redactiecommissie

mr. G. Schilperoort
mr. R. van der Waal

Redactieadres

Hofweg 13
3274 BK Heinoord
@: rvanderwaal@planet.nl

Lay-out

J. Koster
@: jmwkoster@upcmail.nl

't Hof van Assendelft

Hofweg 13
3274 BK Heinoord

Boerderij Oost-Leeuwenstein

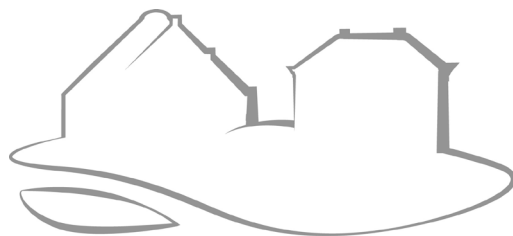
Dorpsstraat 13
3274 BB Heinoord
tel. 0186-601535
www.museumhw.nl
@: info@museumhw.nl

Openingstijden

museum	woensdag t/m zondag 13.00 tot 17.00 uur zaterdag 10.00 tot 17.00 uur
documentatiecentrum	woensdag 9.00 tot 13.00 uur zaterdag 10.00 tot 17.00 uur

INHOUD

Van de voorzitter	3
Nieuwe vrienden	4
Kijk...kunst!	5
De tour langs de boer op 5 mei	9
Annee Bos, wie kent hem niet?	10
Historisch allerlei	13
‘De Oorlog’ ten einde of toch niet?	16
Genealogie & Streekhistorie	18
Dialecten Hoeksche Waard	21
Vooraankondiging	25
De vragenrubriek	26
Activiteitenagenda	27
Vriendenbon	28



**STICHTING
VRIENDENKRING**
VAN HET STREEKMUSEUM HOEKSCHÉ WAARD

VAN DE VOORZITTER

Beste vrienden,

Met leedwezen nam het bestuur van de Vriendenkring kennis van het overlijden van mevrouw Isolde de Rooij-Hoogbeem op 20 mei jl. Haar in 2000 overleden echtgenoot drs. Jan E. de Rooij was initiatiefnemer en jarenlang conservator van ons museum. Isolde steunde haar man volledig in zijn museumwerk en heeft zelf actief meegewerkt aan de realisatie en de ontwikkeling van het museum. In het komende Bulletin zal uitgebreider worden teruggeblikt op haar verdiensten voor het Streekmuseum.

Op Hemelvaartsdag (5 mei) nam het museum voor de tweede keer deel aan "Tour langs de Boer", een open dag waarbij agrarische bedrijven aan kinderen en hun (groot)ouders laten zien hoe boeiend en veelzijdig een agrarisch bedrijf is. Mede dankzij het mooie lenteweer was de deelname groot en stond de museumboerderij Oost-Leeuwenstein volop in de belangstelling. Het was de laatste kans om de succesvolle tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog in de Hoeksche Waard te bezoeken, want reeds de volgende dag werd de expositie afgebroken om plaats te maken voor de nieuwe tentoonstelling: Jane Leeuwenburgh 80 - Kijk...Kunst! Deze op 12 mei jl. geopende tentoonstelling is gedurende de hele zomer te bezichtigen.

In de laatste bestuursvergadering van de Vriendenkring heeft Nico van der Ree afscheid genomen als lid van het bestuur. Hij was het enige bestuurslid dat vanaf het ontstaan van de Vriendenkring deel uitmaakte van het bestuur. Reeds op jonge leeftijd zette hij zich als vrijwilliger in voor het museum. Het bestuur is Nico dankbaar voor zijn langdurige inzet en betrokkenheid.

De Vriendendag wordt dit jaar gehouden op zaterdag 8 oktober. Dan zal alweer een andere expositie in het museum te zien zijn waarin ambachten en techniek (zowel oud als nieuw) centraal zullen staan. De voorbereidingen voor de Vriendendag zijn in gang gezet. Zet u de datum alvast in uw agenda?

Gert Schilperoort

NIEUWE VRIENDEN

In de afgelopen maanden hebben wij 21 nieuwe vrienden kunnen opnemen in de Vriendenkring van Museum Hoeksche Waard. Graag verwelkomen wij hen in onze kring. Met de nieuwe vrienden en door opzegging en overlijden is het aantal vrienden nu op 1490 gekomen.

Wist u dat vrienden niet alleen het Bulletin 3x per jaar ontvangen en vrije toegang tot het museum hebben, maar ook vaak met korting toegang hebben tot de door het museum georganiseerde evenementen? Zie daarvoor de activiteitenagenda en de website van het museum.

De nieuwe vrienden zijn:

T. Schuurmans	Mijnsheerenland
M.A. Overdulve	Malden
B. Vos	Oud-Beijerland
E. Vos	Oud-Beijerland
C.J.M. Bartels	Oud-Beijerland
A. Besteman	Puttershoek
E.R. v.d. Velde	Zwijndrecht
P. van Oudheusden	Puttershoek
J. de Melker	's-Gravendeel
G. Smaal-Zoutewelle	's-Gravendeel
P. Ouwerkerk	Mijnsheerenland
M. Visser-Heuvelman	Oud-Beijerland
M. Grashoff	Barendrecht
G. Andeweg	Zevenhuizen Zh
D.E. Wuister	Spijkenisse
H.J.W. Kroeze	's-Gravendeel
H. Wolf	Klaaswaal
J. Greyn-Buitendijk	Klaaswaal
J. van den Berg	's-Gravendeel
J. Leeuwenburgh en C. van Zanten	Heinenoord

Nog tien uur voordat mijn vliegtuig naar Boedapest vertrekt voor een weekendje weg. Dat is niet het beste tijdstip om mijn stukje voor het Bulletin te schrijven, dat realiseer ik mij terdege. Het zal daarom deze keer maar kort zijn. Na een drukke periode van voorbereiding voor de nieuwe expositie met eigentijdse kunst van Jane Leeuwenburgh, een week af- en opbouwen en de opening vorige week, is er eerder nog niet veel tijd geweest om ervoor te gaan zitten. En dat doe ik normaal toch het liefste als ik voor het Bulletin schrijf: mij even helemaal afsluiten en ervoor gaan zitten.

Maar het waren weer mooie weken in mei. Niet alleen vanwege het warmere weer waar we allemaal met smart op zaten te wachten. Voor mij persoonlijk waren het mooie weken vanwege het bedenken, uitwerken en inrichten van de nieuwe expositie: *Jane Leeuwenburgh 80 – Kijk...Kunst!* In korte tijd is met weinig middelen en met een betrekkelijk kleine groep vrijwilligers een prachtig resultaat neergezet.

Foto's: Wim van der Kaaden



Belle van den Berg geeft aanwijzingen onder toezend oog van Mart Ros



De uitvoerders Bas Droogendijk en Rob den Boer

Ruim 40 kunstwerken van verschillende materialen en in verschillende technieken, sieren nu de 'catwalk' in boerderij Oost-Leeuwenstein. Het laat het veelzijdige oeuvre zien van een bescheiden kunstenares 'uit de polder' die uitgroeide tot een beeldend kunstenaar van nationaal niveau. Zoals Willy Spaan (bestuurslid) haar beschrijft: 'Jane is gespecialiseerd in beeldhouwen en ruimtelijke vormgeving, waarbij ze zich bedient van zeer uiteenlopende technieken en materialen, die zij tot in de perfectie toepast.

Met een feilloos oog voor vorm en verhouding heeft Jane zowel in keramiek, brons en marmer, als in hout, staal, en kunststof een oneindige variatie aan vormen gecreëerd. Zij is altijd opzoek naar de essentie en beheerst de kunst van het weglaten.'



Foto: Maatje van Eck

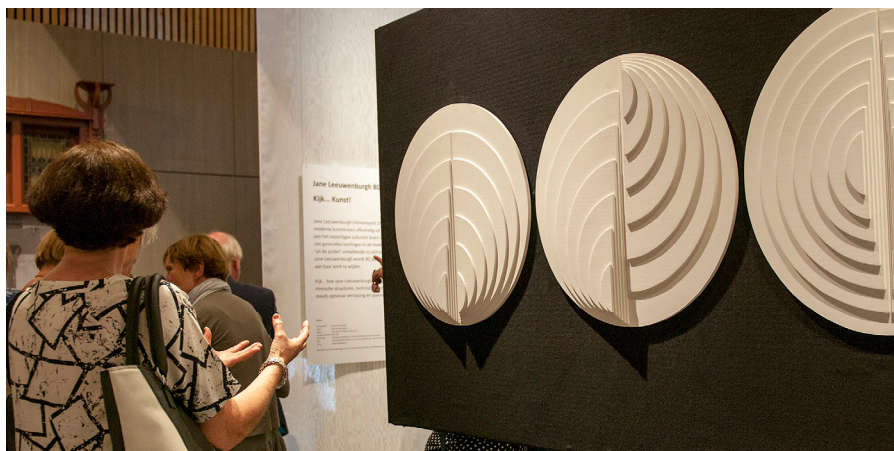


Foto: Maatje van Eck

Haar werk is minimalistisch, abstract, maar haar oeuvre kent ook zeer klassieke, figuratieve werken. De opening was druk bezocht, er kwamen bijna twee keer zoveel mensen als zich hadden opgegeven. Gevolgd door de vrijwilligers, die een voorbezichtiging door de expositie kregen, geleid door Jane Leeuwenburgh, die met haar 80 jaar al aardig moe moet zijn geweest. Veel complimenten gingen uit naar de indeling van de ruimte, met de lange, witte lamellen, die de ruimte op de catwalk als het ware in coulissen verdelen. Een ontwerp van architect Mart Ros. Veel positieve geluiden hoorde ik ook over het contrast tussen deze inrichting van het midden van de boerderij (de ruimte voor wisselexposities) en alles daar omheen (de vaste expositie). Het contrast tussen de strakke, witte en neutrale expositie met de veelkleurige, wat verweerde uitstraling van de rieten kap en de houten gebinten.

Deze expositie is dus heel wat anders dan de Oorlog in de Hoeksche Waard 1940-1945. Die stond er ruim een jaar, was heel succesvol en hebben we met een beetje pijn in ons hart moeten afbreken op vrijdag 6 mei. De dag daarvoor – Hemelvaart, Bevrijdingsdag en Tour langs de Boer-dag – hadden 1500 mensen de tentoonstelling en onze activiteiten daar omheen nog bezocht!

Gelukkig hebben we het boek nog, "Oorlog in de Hoeksche Waard 1940-1945", dat inmiddels al voor de derde keer gedrukt is.

Op de tweede zaterdag van oktober (Vriendendag) staat er, als het goed is, alweer een andere wisselexpositie in het museum. Jane's werken blijven maar één zomer, dus ik hoop dat u tijd heeft om ons nog vóór de Vriendendag weer eens te bezoeken. Vanaf 30 september staat het museum in het teken van ambachten en nieuwe techniek. Een aantal bedrijven uit de Hoeksche Waard hebben we bereid gevonden om hun technieken en gereedschap in ons museum te tonen naast de historische gereedschappen en werktuigen uit onze eigen collectie.

Maar daarover later meer. Ik moet mijn tas nog pakken!

Belle van den Berg, directeur Museum Hoeksche Waard

Naschrift vorig Bulletin:

Erfgoedlijnen en Erfgoedtafel

In het vorige Bulletin schreef ik over het weinige animo dat Hoeksche Waardse organisaties leken te hebben om deel te nemen aan overleg op het gebied van erfgoed, georganiseerd door de provincie Zuid-Holland onder de naam Erfgoedtafels. Een correctie is op zijn plaats ten aanzien van de Stichting Erfgoedkoepel Hoeksche Waard. Deze Stichting heeft namelijk wel geprobeerd een afgevaardigde aanwezig te laten zijn bij een bijeenkomst van de Erfgoedtafel over de Erfgoedlijn Waterdriehoek. Helaas was dat niet gelukt.

Op woensdag 22 juni speciale fietstocht o.l.v. een gids langs kunstwerken van Jane Leeuwenburgh in het landschap en in de openbare ruimte van de Hoeksche Waard. Zie www.museumhw.nl

DE TOUR LANGS DE BOER OP 5 MEI

Foto's: Alie 't Hoofft



Blikgooien



Op blikken lopen



Drukte op het terras



Drukte op het parkeerterrein



Steltlopen



Hoefijzergooien

ANNEE BOS, WIE KENT HEM NIET?



Annee figureert in de expositie 'Van Heer tot Errebaaier' als dorpsdokter Du Boeuff uit Nieuw-Beijerland (2014)

Iedereen die ooit iets met het Museum Hoeksche Waard te maken heeft gehad kent Annee Bos. Annee Bos is binnen en buiten de Hoeksche Waard een begrip.

2016 is een heel bijzonder jaar, zowel voor Annee als voor het Museum Hoeksche Waard. Niet alleen is het op 27 juni 2016 70 jaar geleden dat Annee Bos werd geboren, maar dit jaar is Annee ook 50 jaar onafgebroken werkzaam voor ons museum. Een unicum!

In de herfst van 1966 werd het streekmuseum opgestart naar aanleiding van een roemruchte bijeenkomst in Klaaswaal, waar Jan Verhoeven de aanzet ertoe gaf. Annee Bos was op 19 oktober 1966 één van de eerste vrijwilligers. Twee jaar later bij de opening van het museum en de oprichting van de Vriendenkring op 3 oktober 1968 meldde hij zich ook direct aan als één van de eerste vrienden van het museum.

Vanaf het begin was Annee nauw betrokken bij het Streekmuseum en zette hij zich belangeloos in. Hij werkte mee aan de restauratie- en inrichtingswerkzaamheden van 't Hof van Assendelft. Vooral aan de winkeltjes en ambachtelijke werkplaatsen rond een 19de eeuws dorpspleintje op de zolder van 't Hof heeft hij veel gedaan. Hij kende van alle objecten de naam, de functie en de herkomst uit zijn hoofd. Ook na de opening van het Streekmuseum Hoeksche Waard in Heinenoord op 3 oktober 1968 bleef Annee onbezoldigd werkzaamheden van velerlei aard bij het museum verrichten. Begin jaren '70 was hij net zo actief betrokken bij de inrichtingswerkzaamheden van de boerderij Oost-Leeuwenstein, waarmee het Streekmuseum werd uitgebreid.

Pas op 1 november 1977 kreeg Annee een vaste aanstelling voor vijf dagen per week. Onder museumoprichter en conservator Jan de Rooij ging Annee dagelijks doen wat hij eerder als vrijwilliger al deed: bezoekers ontvangen en rondleiden. Hij trad op als bibliothecaris en archivaris in de studiezaal en verleende waar en wanneer nodig hand- en spandiensten. Tot oktober 2007 bleef hij in vaste dienst en werd zijn jubileum gevierd.

Daarna werkte hij alleen nog op zaterdag in vast dienstverband. Naast zijn werkzaamheden in het museum hield Annee zich in zijn vrijetijd gedreven bezig met genealogisch, streekhistorisch en dialectonderzoek. Van 1977 tot 1993 was hij lid van de Werkgroep Dialecten Hoeksche Waard, waarvan hij in 2007 opnieuw lid werd.



Annee in jonge jaren met de Werkgroep Genealogie op zaterdag in het zomerhuis van Oost-Leeuwenstein. Links van Annee rentmeester Jan Verhoeven uit Zuid-Beijerland, medeoprichter van het Streekmuseum. (foto begin jaren '70)

Toen er in 2008 grote veranderingen opkomst waren, bleef Annee zich als vanzelfsprekend inzetten voor het voortbestaan van 'zijn' museum. Hij hielp mee zijn geliefde pleintje op de zolder van 't Hof af te breken en de panden te ontruimen voor de grote renovaties. Daarbij was zijn grote kennis van de uitgebreide collectie onmisbaar. Sinds Annee niet meer in betaald dienstverband voor het museum werkt, bemant hij nog steeds met veel plezier de studiezaal, als die op woensdagen en zaterdagen is geopend voor publiek. Zo hield Annee gedurende 50 jaar het museum mee draaiende. Bovendien houdt hij zich thuis al vele jaren onvermoeibaar bezig met het transcriberen van historische documenten die voor leken in een onleesbare taal en handschrift zijn gesteld, en die daardoor toegankelijk worden gemaakt voor het publiek. Daarin moet onnoemlijk veel (vrije) tijd zijn gaan zitten.

Door zijn ijver voor het museum, zijn bevlogen interesse voor het materiële en immateriële erfgoed van de Hoeksche Waard en zijn uitmuntende geheugen groeide Annee uit tot een uitzonderlijk waardevolle bron van kennis en een vraagbaak voor de medewerkers en de bezoekers van Museum Hoeksche Waard. Zelfs van buiten Nederland, want ons genealogisch archief wordt ook geregeld door in het buitenland wonende Nederlanders geraadpleegd. Niet zelden weten historici en professionele onderzoekers Annee Bos te vinden.

Het is niet overdreven om te stellen, dat Annee 50 jaar van zijn leven met passie en onbaatzuchtigheid aan het Museum Hoeksche Waard heeft gewijd en daarmee een enorme bijdrage heeft geleverd aan het instandhouden van het cultureel erfgoed in de Hoeksche Waard.

Willy Spaan
(Bestuurslid Museum Hoeksche Waard)



Onderscheiden als Lid in de Orde van Oranje Nassau, Numansdorp 2010

HISTORISCH ALLERLEI

Wie denkt dat er in de 19e eeuw nog geen fiets- en wandeltochten werden gehouden, vergist zich. Dat wel degelijk deze tochten werden gehouden blijkt uit onderstaand aardig en informatief artikel in het Rotterdamsch Nieuwsblad van 29 juni 1896. Uit de tijd dat een eenvoudig hotel nog herberg werd genoemd.

Fiets- en wandeltochten.

V.

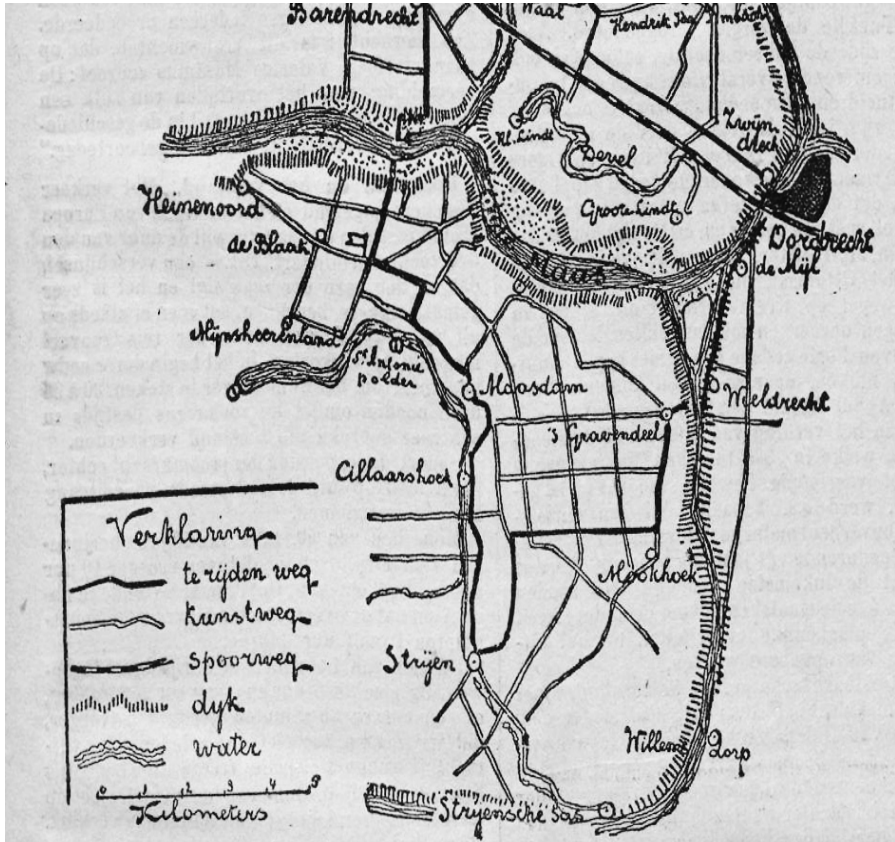
Rotterdam-Barendrecht-Maasdam- Strijen-'s-Gravendeel-Dordrecht-Rotterdam

De tocht, die wij hier geven, is een tocht door den Hoekschen Waard, waarheen de Rotterdamsche Tramwegmaatschappij reeds in het najaar van 1897 een verbinding met Rotterdam zal tot stand brengen.

En het is heel mooi land, waarmede wij de kennismaking zeer kunnen aanbevelen. Een wandelaar kan met den trein naar Barendrecht gaan en vandaar de tocht maken tot Dordrecht om dan per spoor terug te keeren. Een fietser kan zonder inspanning den geheelen tocht doen. Hij late zich overzetten naar Katendrecht, of nog liever hij trappe naar Katendrecht, waar de bekende Dordtsche straatweg begint. De straatweg is grootendeels uitstekend en onder het lommer der boomen is het er aangenaam rijden. Hij ga dan den Dordtschen straatweg tot den tol bij Barendrecht. Even voorbij den tol buigt een rijweg rechts af, dadelijk naar het dorp toe. Hij rijde den dijk op en ga dien dadelijk weer af in dezelfde richting. In Barendrecht is gelegenheid een glas melk te drinken, wat wij aanraden, omdat tot Maasdam daartoe geen gelegenheid meer bestaat.

De wandelaar vindt van het station den landweg gemakkelijk. De landweg loopt rechtuit tot den dijk. Hier ziet de toerist de groote voetbrug over de Oude Maas in groote welvingen van ijzeren bogen reeds tusschen de boomen door. Rechts af gaat de dijk naar de brug.

Op de brug betaalt een fietser voor zich en zijn rijwiel 5 cts. Van de brug gaat de weg weder de uiterwaarden in, rechtuit tot een dwarsdijk, waar een wegwijzer staat. De eene arm wijst naar Heinenoord, de andere naar Puttershoek. Men volge de richting Puttershoek, per fiets een klein kwartier, te voet een half uur. Daar gaat de dijk af, dadelijk naar rechts, een landweg naar Maasdam. In Maasdam kan men in de dorpsherberg misschien een glas melk drinken. De eigenaar heeft niet altijd melk in huis. Wel bier en limonade. Van Maasdam tot Strijen is de weg gemakkelijk, men volge den dijk slechts, gedeeltelijk mooi grint, gedeeltelijk, in het dorp Cillaarshoek en in Strijen, straatweg. In Strijen is het hotel Vermeer, waar men zeer behoorlijk lunchen kan, port of madera drinken enz.



Na de rust vervolg men den dijk steeds om naar 's Gravendeel te komen. In 's Gravendeel staat aan het veer een herberg, waar een niet veeleischende dorstige zich laven kan.

De fietser moet voorzichtig wezen als hij naar het veer rijdt, de dijk eindigt met een sterke helling in de rivier. Spring dus bijtijds van uw rijwiel!

De stoompont zet u over naar Wieldrecht voor 10 cts. met uw fiets. Van Wieldrecht tot Dordrecht loopt naar links een korte grintdijk. Wie in Strijen niet geluncht heeft, doe het in Dordrecht bij Ponsen of in de Pologne.

Van Dordrecht terug geven wij den straatweg als den besten weg.

Daartoe laat ge u met de stoompont overzetten naar Zwijndrecht, wat voor een wielrijder met zijn kar 10 ct. kost.

De wandelaar neemt, als hij moe is, in Dordrecht den trein.

De straatweg loopt tot Katendrecht in één richting met weinig kronkelingen.

Bij Rijsoord behoeft de wielrijder niet bevreesd te wezen voor boerenjongens.

De flinke maatregelen, door den burgemeester van Ridderkerk genomen, dadelijk na de laatste veelbesproken brutale aanranding, zullen er behoorlijk den schrik in hebben gebracht. Maar wie op Zondag den toer doet, in het algemeen op Zondag toert, moet zorgen geen kabaal met horens of schellen te maken en niet heen te rijden door kerkgangers.

Provoceeren aan deze zijde moet strikt vermeden worden.

Bij Warendorf te Rijsoord moet men bepaald een half uurtje gaan zitten. 't Hotel staat heerlijk aan het aardige binnenwater en de consumptie is er goed. Van Rijsoord tot Katendrecht volge men ook den straatweg.

Ruim berekend voor wielrijders duurt de tocht tot Barendrecht 1 uur, tot Maasdam weer een uur, tot Strijen ook een uur, samen 3 uur. Van Strijen tot 's Gravendeel is 1 uur, van Wieldrecht naar Dordt $\frac{1}{2}$ uur, van Dordt naar Rotterdam $1\frac{1}{2}$ uur, totaal ruim zes uur. De wandelaar loopt gemakkelijk van Barendrecht naar Strijen in ruim 3 uur en van Strijen naar 's Gravendeel - Dordt in $2\frac{1}{2}$ uur. 't Is werkelijk een mooie tocht.



'DE OORLOG' TEN EINDE OF TOCH NIET?

Op 5 mei 2016 trok de wegens succes verlengde expositie 'Oorlog in de Hoeksche Waard 1940-1945' in Oost-Leeuwenstein de laatste bezoekers. De volgende dag al stonden de medewerkers klaar om de tentoonstelling af te breken en de objecten zorgvuldig te registreren en op te bergen of aan bruikleengevers terug te bezorgen. Vanaf de opening op 16 april 2015 heeft 'de oorlog' ca. 8000 bezoekers getrokken en zo'n 750 scholieren. De rondleiders hebben tal van groepen in het museum ontvangen en rondgeleid. Zowel met kinderen als volwassenen werden diverse wandelingen en zelfs fietstochten langs oorlogsmonumenten en belangrijke herinneringsplaatsen georganiseerd. Het boek *Oorlog in de Hoeksche Waard 1940-1945* was binnen vijf maanden aan de 3de druk toe. De recensies waren lovend. Ad van Liempt, autoriteit wat betreft de geschiedenis van WOII, kwalificeerde het boek als 'een parel van regionale geschiedschrijving'. TV Rijnmond reageerde enthousiast en maakte een serie korte documentaires naar aanleiding van de vijf thema's in het boek: *Strijd, Dagelijks leven onder de bezetting, De Joden, Verzet, Onder water: over de inundatie en evacuatie*. In vier afleveringen vertelden verschillende Hoeksche Waarders hun persoonlijke verhalen op historische locaties. De filmpjes werden zo goed bekeken dat de serie in april van dit jaar nog een keer is herhaald. De formule van een lezing door twee auteurs, gekoppeld aan een lunch of hapje-drankje en een rondleiding door de expositie werd een keer of acht herhaald: serviceclubs, Oranjeverenigingen, Vrouwen van Nu, veteranen en andere groepen waren van de partij. Ook de Hoeksche Waardse colleges van B&W gaven blijk van hun belangstelling voor dit onderwerp. De oorlogsexpositie en alle nevenactiviteiten werden mogelijk gemaakt door een groot aantal vrijwilligers: van de klusploeg, het secretariaat en de promotie tot en met de receptie, de catering en de rondleiders. Het mooi uitgegeven boek blijft in de handel; de prijs van € 17,90 wordt 'een koopje' genoemd voor het standaardwerk dat niet mag ontbreken in uw boekenkast.



Belle van den Berg en Ad van Liempt



V.l.n.r. Rein van der Waal (eindredacteur), Dini Heijden (auteur en motor achter alle activiteiten), Gerco Kolbach (vormgeving boekomslog en binnenwerk), Belle van den Berg (algehele leiding en uitgever), Gerda den Hartog (samensteller tentoonstelling en auteur), Dick Snijders (auteur), Willy Spaan (auteur, lezingen en fondsenwerving), Loek Dekker (auteur). Foto: Madelief Dekker.

Met dank aan:

Het Vfonds Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg

Rabobank Het Haringvliet

St. Vriendenkring van het Streekmuseum Hoeksche Waard.

Willy Spaan



GENEALOGIE & STREEKHISTORIE

Het aantal bestanden, gemaakt na bewerking van de originele bronnen en op de computers in de studiezaal te raadplegen, is uitgebreid met:

- Rechterlijk archief Puttershoek
Archieftoegang 997 (Regionaal Archief Dordrecht, RAD), inventarisnr. 27
Registers houdende aantekening van de schepenakten van verkoop, verpachting en verhuur van roerende en onroerende goederen, 27-10-1728 t/m 16-10-1736
- Rechterlijk archief Klaaswaal
Archieftoegang 591 (RAD), inventarisnr. 16
Schepenakten van tiendverpachting, 1-3-1776 t/m 1810
- Rechterlijk archief Klaaswaal
Archieftoegang 591 (RAD), inventarisnr. 17
Schepenakten van publieke verkoop van roerende en onroerende goederen en verhuur, 4-8-1742 t/m 20-12-1781
- Rechterlijk archief Piershil
Archieftoegang 677 (RAD), inventarisnr. 11
Stukken betreffende opdrachten en schuldbrieven, 22-7-1808 t/m 4-2-1811
- Rechterlijk archief Heinenoord
Archieftoegang 975 (RAD), inventarisnr. 72
Schepenakten van verpachting van tienden, 11-7-1729 t/m 15-12-1743
- Rechterlijk archief Oud-Beijerland
Archieftoegang 3.03.08.133 (Nat. Archief), inventarisnr. 35
Ordinaire rollen van de Hoge en Lage Vierschaar, 28-4-1621 t/m 13-12-1634

Nieuwe streekhistorische informatie die op de computers van het museum is te raadplegen:

Er is geen nieuwe informatie ontvangen.

In de categorie streekgenealogieën (SG nummers) zijn ontvangen:

Er zijn geen nieuwe streekgenealogieën.

In de categorie Streekhistorie zijn nieuw:

S 1735

Boerderijen en hun bewoners van Voorne-Putten, Rozenburg en de Welplaat door Jan Zeelenberg

S 1736

Terug in de tijd. Historie van: Het dorp Mijnsheerenland • De Kerk • Het Hof door Frans van der Straaten

S 1737

Nederlandsche Kleederdragten door Valentyn Bing en Braet von Ueberfeldt

S 1738

Oranjevereniging Koningin Wilhelmina. Westmaas 2004, 2013, 2014, 2015

S 1739

Sloop van het bietenontvangstgebouw oktober-november 2005. Fotoverslag door Joop Kortekaas

S 1740

Suikerunie Puttershoek. Fotodossier

S 1741

Stichting Noordrand Open. Bedrijventerrein Hoeksche Waard

S 1742

De dagen onzer jaren. Een roman en kroniek in foto's en tekst 1-10-1952 tot 30-9-1953 door Rudolf van Reest

S 1743

Geschiedenis van de Hogezaandse eendenkooi. De eendenkooi in de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen door Jan Leendert van Spanje

S 1744

Voorbij Niemandsland. September 1944 - april 1945 door Marianne Grootenboer

S 1745

Oud-Beijerland na 1945. Elke foto vertelt een verhaal door Els van Gemeren

S 1746

Scandal, Politics and Patronage: Corruption and Public Values in the Netherlands (1650-1747) door M.P. Hoenderboom

S 1747

Veren Hoeksche Waard. Diverse knipsels

S 1748

Het Koninkrijk der Nederlanden in eene reeks van naar de natuur geteekende schilderachtige gezigten door J.L. Terwen

S 1749

De Fabriek. De Geschiedenis van onze Suikerfabriek Puttershoek tijdens de oorlog 1939-1946 door Joop Kortekaas, Leo Cornelisse, Theo de Krom

Peter van Hulst

DIALECTEN HOEKSCHER WAARD

D'n arrek

door Arie Biemans

Añze 't woord 'arrek' hore, denke veul meñse gelijk an d'n arrek van Noach, uit 't bijbelverhaol Genesis. Die man hà vernome dat hêêl de wereld onder waoter zou lôôpe deur de zondvloed en daerom ging-die gauw 'n grôôten bôôt bouwe, nied allêên om z'n aage eñ z'n gezin te redde, maor ok om d'r van elleke diersoort twêê mee te kennen neme om ze voor uitsterreve te behoede.

Da's netuurlijk een prachtverhaol dà veul indruk maakte opte meñse. Vandaag d'n dag kekke dat nog merreke, want in Dordt hê nog nie zôô lang geleje een grôôte houten bôôt geleje, volgedouwd med allemael naemaokdiere. De man die 'm gebouwd had stelde dat tege betaoling ten tôôn en daer kwam aerdig wat volk op of. 'k Heb in de krant geleze dattie d'r nou mee naer Amerikao gegaon is, want daer zitte netuurlijk veul meer klante dan hier om 'n ceñtjie an te verdiene.

Hier in de Hoeksche Waerd hemme verschaoie arreke, want die komme in veul durrepe voor. Dà beteken niet dajje hier dan overal zôô'n bôôt ken zien legge hoor! Nêê, wij geve de naam 'arrek' an een klaain, dôôdlôôpend straetjie of sloppie, dat haoks op 'n grôôtere straet staot. Mêêstal staon d'r maor an êên kant een hañdjievol klaaine, ammekeer gebouwd huissies. Dikkels hep 't gêênêês 'n aage straetnaom en krijge de huissies een deurlôôpend nummer van de straet waer ze añ greñze.

Ik ken d'r zellef uit m'n jeugd op Kluzwaol een stellechie, die an baoje kante opte Voorstraet uikomme. Azzie daer in de buurt bin mojje maor es gaon kijke.

Nou weun ik in Bajerland en daer hemme ok zukke straetjies. D'r ister êên dad'n aage naam heb en ik durf te wedde datter meñse in Bajerland weune die d'r nog nooit geweest zijn. 't Is meschie wel 't klaainste straetjie van Bajerland, en 't hiet Oranjestraet. 't Kom uit opte Vlietkoo (ducht bij de vroegere meziekent over de Vliet).

Ik bin benieuwd hoeveul meñse uitter hôôd wete hoeveul en welleke arreke d'r vedder nog zijn in ôôñze Hoeksche Waerd. Azzie zin en tijd heb mag-ie me dat laete wete!

Sterreke verhaole en overdrijvinge

door Johan 't Hooft

Dialectvertaling: Arie Biemans

Hier in de Hoeksche Waerd wiere vroeger al, maor worre tegeworig nog steeds de dinge graeg ovventoe een bietjie mooier gemaakt en somtije ok wel ietewat overdreue. Maor jao, echte Hoekschewaerders maole daer nied om en de rest motter maor an wenne.

Sterreke verhaole en fantezievertelsels kojje dikkels hore tijdes 't kortaevende bij de meñse thuis in de huiskaomer ofte keuke. Die verhaole waere dikkels nogal lang en mêestal ok wel geschikt voor de vrouwe. Geliefd (maor ok wel een bietjie gevrêêsd) waere de verhaole over gêeste, spoke en andere onverklaorbaore zaeke. Azzie daernae in d'n donker naer huis liep was tat best eng en verschoaje toehoorders liepe dan wel wat harder om thuis te komme astañze opte heenweg gekomme waere.

Overdrijve van dinge en een bietjie opscheppe was mêestal een zaek van manne onder mekaor. Op elk durp ister wel een plak te vinge waer de manne bijmekaor komme om te praote en vooral ok om te kijke wie oftatt'r v'rbij komt om daer dan weer kommentaor op te kenne geue.

Over welke onderwerpe wat val te overdrijve of op te scheppe is verschillend, maor mêestal ging 't dan wel over daegelijkse zaeke die iederêên wel kon, maor dikkels waeren 't ok zwaer overdreue verhaole over hoeveul, hoe zwaer, hoe lang, hoe erreg of hoe hard de dinge waere die de verteller meegemaakt had. 'k Zel-ie een paor voorbeelde geue.

Over 't weer:

't Was zôê mistig, da'kter een spijker in kon slaon om m'n jas an op te hange.

De wind was zôê sterrek datt't licht vamm'n koplamp d'rvan omhoog.

We hadde 'n plaeselijk'n bui. Die was zôê plaeselijk, m'n vrouw had óóñze was opgehange en heur aage onderbroeke benne natgeregend en die van mijn die d'r vlak neffe hinge niet!

Over 't werrek:

Dien ouste jonge van mijn is zôê sterrek, dattie bij 't spitte steke neemt zôê grôôt azz'n fornuis.

Azzik gras gao maoie neem ik altijd twêê zaaise mee om die te kenne omwissele, want d' r mott' r steeds êëntjie ofkoele omdat-ie anders te werrem wordt.

Die vent ken zôô hard messele dattie d' r bij de geut pas achter kwam dattie vergeete was om <n staaiger te bouwe.

Over d' n ôôgst:

Dut jaer haddik ' n hôôp errebeeze, man je wil genêês wete hoeveel. We bin totte Korsemus bezig geweest om sjem te maoke.

M' n appelbôôm geef zukke grôôte appels da' k ze per stik mette kruiseage m' o vervoere.

Over grôôt zijn:

M' n opao hà zukke grôôte schoene dattie d' r tijdes de mobelesaasie ingekrope is en deur een vetergat m' s' n geweer geschote heb.

Dat paerd hà zukke grôôte hoeve da' n wij de ofgedankte hoefijzers as spante voor ' n nissehut konne gebruike.

Eete en drinke:

Die vent ken zôôveul eete dattie twêê lintwurreme heb die omstebeurte wakker zijn of slaepe.

De kracht van <n paerd:

Die knol is zôô sterrek, da' k bij ' t ploege altijd een anker mee m' o neme om uit te kenne gooie, om hum an ' t end van de veur of te kenne remme.

Rijk zijn:

Die vent is zôô rijk, dattie elleke zaeterdag z' n geld mod omrieke tege de schimmel.

D' r wazzis ' n rijken boer, die hà zôôveul werrekvollek dattie d' r saeterdas land bij mos hure om de meñse voor ' t uibetaole van ' t loon opte wurref te kenne laete komme.

Over sportprestaasies wier nied opgeschept, want sport daer deje ze bekant nied an, behallevé voeballe, schaese en soms zwemme (asse dat temiñste ooit geleerd hadde).

Bij d'n huisslacht kwamme d'r altijd verhaole van de omstanders over 't gewicht van 't verreke en de dikte van de speklaog; dat wier dikkels mè meer aste helleft overdreue. 'Spek prijze' of 't verreke prijze' wier dat genoemd, want as 't verhaol bij d'n aaigenaer van 't verreke in de smaok viel kreeg-ie dan meschie wel een stikkie spek mee naer huis.

Aster nou bij zôô'n mannegroepie iemand staot die vedder van huis geweest is, bevoebeld as zeeman of as koloniaol, dan had-ie netuurlijk wel een voorsprong opte rest. Dan kon-die vertelle over krokedille, aoep, mense-eters, zêêmeerminne en andere dinge die hier in de Hoekschewaerse klaai nie vóórkomme.

Laeme 't nou ok vedder maor nie hebbe over de uidrukkinge die de manne ondermeakaor gavve over de v'rbijgangers van 't durrep; dat kon van alles weeze, soms mè bewondering of goedkeuring, maor dikkels ok nied al te vlaiend. Maor ja, wat geef tat allemael; aste tijd maor prettig v'rbijaot!

Bestuur Werkgroep Dialecten:

Voorzitter: J. 't Hooft, Schoolweg 29, 3281 AP Numansdorp,

tel.: 0186-651412, e-mail: hoonum@upcmail.nl

Secretaris en contactpersoon: Chr. den Boer, Lindenlaan 28, 3286 XJ,

Klaaswaal, tel.: 0186-572892, e-mail: chboe@hetnet.nl

Penningmeester: mw. M. van der Stouw, Westdijk 71, 3271 LL,

Mijnsheerenland, tel.: 0186-603076, email: mvdstouw@hetnet.nl



Voor aankondiging

Zôô grôôs azz 'n bezem

Het in 2006 uitgegeven Hoeksche Waards Wordenboek geeft hiervoor als vertaling: trots.

Ja trots, dat zijn we zeker. Wij hebben namelijk al weer het vijfde boekje met verhalen in het Hoeksche Waards dialect in voorbereiding voor de drukkerij. Men vraagt zich wellicht af: “Is dat zo bijzonder dan?” Daar kunnen wij volmondig met “ja” op antwoorden. Immers het dialect wordt langzamerhand verder teruggedrongen en ook het aantal mensen dat nog verhalen schrijft over vroeger neemt steeds verder af.

Desondanks is het ons gelukt om voldoende verhalen te verzamelen voor het uitbrengen van dit nieuwe boekje.

De presentatie (ca. 240 bladzijden tekst en afbeeldingen) zal gebeuren na de zomerperiode rondom de opening van de nieuwe tentoonstelling in de museumboerderij Oost-Leeuwenstein.

Omtrent de uitgave zelf, prijs en de verkoopadressen zal tijdig informatie worden verstrekt.

Bestuur Werkgroep Dialecten

DE VRAGENRUBRIEK

Iedere vriend(in) van het Streekmuseum kan één of meerdere genealogische vragen betreffende de Hoeksche Waard insturen.

Met enige regelmaat komen vragen binnen die geen betrekking hebben op de Hoeksche Waard, deze komen niet in aanmerking om geplaatst te worden in het Bulletin.

Antwoorden

626.

Antwoord op de vraag over de geboortedatum van Neeltje van Bokkem, overleden op 7-8-1897 te Westmaas:
zij is geboren op 16-2-1897 te Heinenoord.

Nieuwe vragen

663.

Cornelis Claasse van Beseij, begr. Oud-Beijerland voor 1689, tr. Sara Dirxdr. Starreveld, overl. ná 30-12-1703. Zij hertrouwt.

Hieruit:

Neeltje Cornelis van Beseij, tr. Delfshaven 5-2-1702 Ary Goosense Springintvelt

Klaas Cornelisse van Beseij, overl. Oud-Beijerland 1733, tr. Delfshaven 18-5-1698 Catharina Goosens Springintvelt.

Gevraagd: wie waren de ouders en voorouders van Cornelis Claasse van Beseij?

Antwoorden en vragen aan:

P.W. van Hulst
Zevenbergsedijkje 87
3079 DP Rotterdam
e-mail: genealogie@museumhw.nl

Peter van Hulst

Activiteitenagenda

Juni-September 2016

- | | |
|-------------------------------------|--|
| 13/05
t/m
25-09 | JaneLeeuwenburgh 80 - Kijk...Kunst!
Zomerexpositie
Locatie: Boerderij Oost-Leeuwenstein |
| 09-06 | 500 jaar oude kaart komt tot leven
Lezing
Tijd: 19.30-21.30 uur
Locatie: 't Hof van Assendelft |
| 22-06 | Fietstocht o.l.v. een gids langs kunstwerken van Jane Leeuwenburgh
Locatie: Boerderij Oost-Leeuwenstein |
| 25-06 | Boekenmarkt
van het Museum Hoeksche Waard (tegelijk met de rommel- en boekenmarkt van de Nederlands Hervormde Kerk aan de Hofweg)
Tijd: 08.30-14.00 uur
Locatie: 't Hof van Assendelft |
| 10-09 | Open Monumentendag
Tijd: 10.00-1700 uur
Thema: Iconen en symbolen
Locatie: Museum Hoeksche Waard |

Voor nadere informatie over de activiteiten kunt u de website raadplegen: www.museumhw.nl

Vriendenbon

Nieuwe Vriend:

Dhr/Mevr*:

Straat:

Huisnummer: Postcode:

Woonplaats:

Telefoon:

E-mailadres:

Bankrekeningnummer:

Bijdrage: € (minimaal € 15 per persoon per jaar)

Wil het gratis boek Fotoboek over de Hoeksche Waard / *Een zee van water** ophalen / opgestuurd* krijgen.

Deze Vriend wordt aangebracht door:

Dhr/Mevr*:

Straat:

Huisnummer:Postcode:

Woonplaats:

Wil het gratis Fotoboek over de Hoeksche Waard / *Een zee van water** ophalen / opgestuurd* krijgen.

* Doorhalen wat niet van toepassing is.